

Pædagogikken ud i naturen: Her dannes fremtidens klimaambassadører

Udeliv og natur fylder stadig mere i daginstitutionerne. Antallet af naturinstitutioner er steget de seneste 10 år og flere er på vej, viser Børn&Unge's rundspørge. Ny forskning viser, at pædagogerne vil endnu mere ud.

OPDATERET D. 19. OKTOBER 2018

Af: Marie Bille & Anne Anthon Andersen (journalister), Hung Tien Vu (fotograf)

Når børnehaven tager i skoven eller til stranden, får børnene meget mere end røde kinder og frisk luft med sig hjem. For der er masser at lære og opleve i naturen, og stadig flere daginstitutioner rykker pædagogikken ud under åben himmel.

Det viser en rundspørge blandt alle landets kommunale dagtilbudsschefer, som Børn&Unge har foretaget.

93 procent af de kommuner, der har svaret i undersøgelsen, melder, at kommunen enten har fået flere eller har samme antal naturinstitutioner som for 10 år siden. Kun 7 procent har fået færre.

Lidt over hver femte af de kommuner, der har svaret, har åbnet flere naturinstitutioner inden for de seneste 10 år.

Ønsker mere natur

I flere kommuner er der netop nu planer om at udvikle flere daginstitutioner med særligt fokus på naturen. Det gælder for eksempel i Hørsholm, Thisted, Furesø og Frederikssund, viser rundspørgen.

»Alle de ting, vi gør i forvejen, kan vi lige så godt gøre ude i naturen – arbejdet med sprog, motorik og matematisk opmærksomhed,« fortæller områdeleder Birgitte Schrøder Nielsen i Frederikssund.

Her ønskede pædagogerne i fem daginstitutioner at satse på naturen, da kommunen for nylig skulle udvikle et fælles pædagogisk fundament for institutionerne.

Pædagogerne har modtaget undervisning af landsforeningen Natur& Fritid og arbejder med begrebet 'levende læringsmiljøer', og de kommer meget mere ud med børnene end tidligere. Nu samarbejder de med skolen om at brede projektet ud.

»Her i området har vi mange børn med udfordringer, og de får ikke altid brugt deres krop på en måde, der udvikler dem. Lige nu skal vi i gang med et udviklingsprojekt i forhold til børnene sammen med skolen, hvor vi ser på, om vi kan bruge nogle af elementerne fra vores naturprojekt ind i skolen også,« siger Birgitte Schrøder Nielsen.

Odder Kommune er blandt de kommuner, der har styrket naturpædagogikken de senere år. Kommunen har nu to deciderede naturinstitutioner, Skovbørnehaven og Krible Krable Huset.

'Krible Krable Huset har først fået det store fokus på natur og udeliv de seneste 6-7 år,' skriver leder af begge institutioner Per Günther Nielsen i en mail til Børn&Unge.

'Uderummet kan bruges som pædagogisk læringsrum på en måde, som animerer børnene til en mere kreativ og intuitiv læring. Og det er mentalt sundt for både børn og voksne at tilbringe meget tid udenfor', skriver han videre.

Også i kommuner uden deciderede naturinstitutioner er der kommet større fokus på at bruge naturen i pædagogikken, svarer dagtilbudsscheferne i rundspørgen. Det gælder fx i Ringkøbing-Skjern Kommune.

»Mange benytter sig af udendørs pædagogisk praksis. Bevidstheden om naturen er klart vokset i dagtilbud over de seneste 10 år,« siger Lene Krongaard Petersen, udviklingskonsulent i Dagtilbud og Undervisning.

Vil endnu mere ud

Trods travlhed og stramme normeringer er danske pædagoger faktisk førende i verden, når det kommer til at give børn oplevelser i naturen. Det viser en ny, omfattende kortlægning af alle landets daginstitutioner med titlen 'Kom med ud i dag'.

Her har et hold forskere fra VIA University College Sjælland og Center for Børn og Natur kortlagt alle landets daginstitutioners brug af naturen i det pædagogiske arbejde.

»Det går rigtig godt med pædagogers arbejde med børn i naturen. Selv om mange institutioner er blevet sammenlagt i større enheder, og pædagogerne er blevet mere pressede på tid i de seneste år, er pædagoger stadig gode til at finde

tid i naturen med børn. Og forskningen viser, at det er sundt for børns mentale og fysiske sundhed,« siger lektor ved VIA University College Sjælland Niels Ejby Ernst, der har stået i spidsen for forskningsprojektet.

Kortlægningen viser blandt andet, at Danmark fortsat er det land i verden med flest naturdaginstitutioner i forhold til det samlede antal daginstitutioner. Hele 681 daginstitutioner har svaret, at de opfatter sig som naturinstitutioner og tilbringer 3-5 timer om dagen ude i naturen hele året rundt.

Det er en markant stigning, mener forskeren. Særligt fordi kun 63% af institutionerne har svaret på spørgeskemaerne, og der derfor er god grund til at formode, at det reelle antal naturinstitutioner er endnu højere. I 2003 vurderede Skov- og Naturstyrelsen, at der var cirka 500 naturbørnehaver i Danmark.

Tager ud for at lære

Samtidig viser kortlægningen, at også børnene i de daginstitutioner, der ikke kalder sig naturinstitutioner, er langt mere ude, end forskerne havde forventet. Stort set alle børnehaver, der har svaret, tilbringer mere end to timer om dagen ude i naturen. Mange er ude mere end tre timer dagligt.

»Undersøgelsen viser, at pædagoger finder det vigtigt, at børn leger ude, bevæger sig ude, afprøver udeliv, sandsynligvis fordi de har oplevet, at det giver mening at bruge naturen i hverdagen, og at naturoplevelserne har stor betydning for børns udvikling og leg,« siger Niels Ejby Ernst, der glæder sig over de positive, men overraskende resultater.

Kortlægningen viser også, at både børn, forældre og pædagoger har et ønske om, at børnene kommer endnu mere ud i naturen. Og at det oftest er for at lave naturundersøgelser og andre former for læring i naturen, at de drager på udflugt i naturen.

Løfter ansvaret

I Danmarks Naturfredningsforening glæder præsident Maria Reumert Gjerding sig over, at pædagogerne løfter det ansvar at give børn oplevelser i naturen.

»Børn tilbringer en meget stor del af deres vågne timer i daginstitutioner. Derfor er det fantastisk, at pædagoger tager det ansvar på sig at give børnene oplevelser i naturen. Det glæder mig rigtig meget, at pædagogerne kommer vores budskab i møde. Børn skal ud i naturen, helst hver eneste dag,« siger hun.

For når pædagoger insisterer på at bruge tid i naturen med børnene, gavner det både menneskelig sundhed og naturens vilkår i fremtiden. Pædagoger er med andre ord med til at opdrage danske børn til stærke klimaambassadører, mener Maria Reumert Gjerding.

»Vi ved, at tid i naturen betyder meget for børns velbefindende og udvikling senere i livet, både fysisk og mentalt. Forskning viser, at ophold i naturen styrker evnen til at modstå stress. Og så er det uden for enhver diskussion, at kærligheden til

naturen grundlægges i barndommen. Mennesker, der har haft gode oplevelser i naturen som børn, er mere tilbøjelige til at passe på den som voksne. Og naturen har i den grad brug for stærke ambassadører i en verden, hvor meget af vores natur er truet.«

Læs hele Børn&Unge's tema om pædagogik i naturen her ([åbner pdf](#))

Det viser Børn&Unge's rundspørge

Børn&Unge har spurgt samtlige landets 98 kommunale forvaltningschefer for dagtilbud, om kommunen har fået flere eller færre skov- eller naturdaginstitutioner de seneste 10 år. Det vil sige daginstitutioner, hvor børn og voksne dagligt tilbringer 3-5 timer udenfor i natur.

72 kommuner ud af landet 98 kommuner har svaret på spørgsmålene (73 procent).

15 svarer, at kommunen har fået flere skov- og naturinstitutioner (21 procent).

5 svarer, at kommunen har fået færre skov- og naturinstitutioner (7 procent).

52 svarer, at kommunen har det samme antal skov- og naturinstitutioner (72 procent).

